

"Istarska Rijeka"

U svakom četvrtku uveče... izdaje se svaki petak... za izdavanje 25 - lira...

ISTARSKA RIJEK

Tjednik za politiku, gospodarstvo i politiku istarskog naroda.

"Stogom rastu male stvari, a nesloga sve po cvart" - Narodna poslovica.

Oglasi stoje 4 lra

Na svaki centimetar... štampa se... za izdavanje 25 - lira...

Ženska raskoš

Više smo se već puta na ovome mjestu osvrnuli na mnoge udarce i rane... koje razjedaju našeg i onako uzmučenog seljaka...

Imade jedno od najvećih zla, koje bi znalo imati pogubne posljedice za naš gospodarski opstanak - ako se tomu zlu ne stane pravovremeno na put...

Trpiti se i razbacuje upravo nerazumno i obilatno. Rod seljaka nema ni dosta sredstava za namirenje dnevnih potreba, ali kćerici treba da se kupi novo odijelo...

I tako bismo redom mogli da nabrojimo svakojakih slučajeva i primjera, kako kicošenje i ženski raskoš vodi kuću u propast...

Ovo je pogubno i sramotno dejstvo, koje vodi k posvećenoj gospodarskoj propasti. Svaki zaslužak, svaka i najmanja zarada, svaki pokušaj pridignuća i održavanja seoskog gospodarstva...

Svjetski smo sebi ove nove i vrlo teške bolesti, koja zahvaća naša siromašna sela... Narod je naš bistar i zreo, pa će uvidjeti i najnoviju pogibelj, koja mu prijeli...

Narode, primimo naše upute i naš savjet, jer ti želimo samo dobro, a boli nas, kada te što tišti i nanosi ti štetu...

Viteški Madžari

Niko ne pamti većeg skandala, nego što je onaj, što je ovih dana otkriven u glavnom gradu Madžarske - u Budimpešti. Pod Austrijom imali su Madžari veliku moć. U Beču su vedrili i oblačili. U Pešti su krojili pravdu svojim a - nepravdu milijunima Srba, Rumunja, Slovaka, Nijemaca itd. Njih je bila šaka, a Nemadžara većina - no unatoč tome šaka je Madžara zapovjedala većini drugih naroda Nemadžarskih. Sve službe, sva bolja mesta, sve bogatstvo bilo je na strani Madžara; bijeda i nevolja na strani drugih, njima podređenih naroda.

Onda je došao rat, koji su u prvom redu sami oni htjeli. Madžari su se bili polakomili za slavenskim balkanskim zemljama i htjeli su da ih osvoje, da tako udovolje svojoj nezasićljivoj čudi.

No rat se svršio, kako je Bog htio, i na mirovnoj konferenciji u Parizu odredilo se, da će od sada Madžari biti gospodari samo u svojoj kući, dok će svi ostali narodi: Srbi, Hrvati, Rumunji, Slovaci postati slobodni.

Kad se to izvršilo, kad je Hrvat, Srbin, Slovak i Rumunj dobio svoje, vidjelo se, da je Madžarima ostalo vrlo malo. Otuda sav njihov bijes, osobito protiv Jugoslavije, Čehoslovačke i Rumunjske. Svi oni madžarski grofovi, baruni i knezovi nisu nikako mogli da zaborave one lipe dane, kad je sva vlast, sav novac, sve bogatstvo bilo u njihovim rukama, kad su bahato gospodarili na Rijeci, u Zagrebu, u Kološvaru, u Novom Sadu, u Subotici, na Tatrama i Karpatima, pa ih je svaki čas spopadala silna želja za onim prošlim vremenima. Svaku nepriliku, koja bi se dogodila u Jugoslaviji, Čehoslovačkoj ili Rumunjskoj, oni bi pokušali, da je izraze u svrhu, da dodju do svoga cilja. Gdje su god mogli, tu bi lovlili u mutnome. Njihovi takozvani "Probuditelji Madžari" izazivali su na graničnima smutnje, dva puta došao do njihove granice pokojni kralj Karlo, nekoliko se puta otkrila po koja zavjera, da se mir na granicama poremeti, tako da su više puta susjedne vlasti morale da pojačaju svoje straže i da se pripreme na najkrajnije korake.

No sve to nije pomoglo. Obruč, što ga činio njih stisli Jugosloveni, Česi i Rumunji vrlo je jak i čvrst, tako da ga Madžari ne bi tako lako mogli da razbiju. Ali to njih ne smeta. Oni misle, da bi im raznim intrigama moglo ipak poći za rukom, da posvade i pocijepaju svoje susjede, no u tom slučaju trebalo bi im novaca za vođenje rata. A novaca u njih nema. Valuta im je spalna na ništa. Za jednu liru, možete dobiti do tri hiljade njihovih kruna. Vojvodina, Banat i Erdelj, otkuda su prije rata crpali svoje najveće blago, u drugim su rukama. A novaca treba. Otkud da ih se smogne?

Tu su došli na misao jednu lupešku. Nije se ta misao rodila u glavi kakvog običnog tata ili džepara, već u mozgu cijevita madžarske inteligencije. Ta visoka inteligencija i starodrevna aristokracija zamislila je osnovu, kako će se najlakše dokopati velikih svaka novaca. Nabavili su strojeve i posebnog papira, pa počeli tiskati franceske hiljadarke. Tiskali su oni i jugoslavenske hiljadarke i keske, a nema sumnje, da bi po vremenu bili tiskali i engleske i italijanske. Pri tom su imali pred očima trostruku svrhu: Prvo: htjeli su izmijeniti "krivotvorenih banknota" dobiti što više novaca za svoje buduće zavjere i komplete. Drugo: Mislili su, da će s onim krivotvorenim banknotama oslabiti najprije Francusku, Jugoslaviju, Česku i Rumunjsku, a kasnije i druge države Antante. Treće: Budući da i njima samima treba novaca, to su držali, da će pri tom i oni moći sebi stogod da usiçare.

Evo to su htjeli ti "viteški" Madžari. Kad su prije rata Hrvati iznosili i Francuzima i Englezima i Italijanima svoje poznate tužbe protiv Madžara, niko nije htio da im vjeruje: svi su govorili: - "Ostavite - Madžari su divan, plemenit i viteški narod..." Ni

rat, koji je pokazao te Madžare u pravom svijetlu, nije još mogao svijetu da otvori oči. Trebalo je da presne-ovaj najnovija bomba o krivotvorenju tuđih novčanica, da svijet uvidi, kakovi su "viteži" ti Madžari. Nego kako je politika stvar vrlo ogavna i gnusna, pitanje je, hoće li barem sada lija doiljati ili ne će li se možda i sada naći kogod, te će gospodu madžarske falsifikatore uzeti u obranu? - Idimo, da vidimo!

DOPISI

IZ RIJEKE. U vrijeme carice Marije Terezije... Kredit od 25 milijuna... Takse na napise... "Probudjeni Madžari... Dobro smo počeli."

O potresu, rode, da ti pojem... Potres, što je na sami prvi dan od godine 1926, u sedam sati i nekoliko minuta uveće malo prodrmao našom Rijekom, nije bio ni prvi, a nadamo se da ne će biti ni posljednji. U analima našim riječkim zabijeh je jedan žestok trus, koji malo te nije razorio čitavu Rijeku. Bilo je to u jeseni god. 1750. za vladanja bečke cesarice, Marije Terezije. Onaj strahoviti potres nije trajao kao ovaj tek nekoliko sekunda, već je drmao našim tlom mjesec i mjesec. Fijumanski svijet bio je kroz cijelo to vrijeme u vječitu strahu. Niko nije htio da stanuje pod kućnim krovom, jer se svak boja, da će ga sada na poklopiti. Duž Riječinu podignute su bile barake, u kojima se naši blagopokojni oči zaklanjali od zime, kiše i vjetrova, a kako je poznato ti su vjetrovi u ono vrijeme bili žešći i ledeniji od ovih modernih. Nebo je imalo neku čudnu boju, crveno-bakrenu, a pod zemljom tutnjilo i tutnjilo, kao da negdje u daljini grmi. Pod vjehim nebom čitale se mise, priredjivale procesije, kudakamo tužnije od današnjih korteja, pjevale se litanije svetaca i svetica Božjih i svaki čas bi se čulo, gdje se iz pobožnih fijumanskih grudju izvijala bolni vapaj: - od bića potresa... - oslobodi nas Gospodine!

I to se je pjevalo hrvatski, jer u ono vrijeme mi Fijumanci još nismo bili romani. Strašan je bio onaj potres, on je ljudski potresao moždjanima svih naših ondanšnjih otaca, pa nije nikakvo čudo, što smo danas mi, njihova djeca, ovako pametni i mudri. Ta vi se dobro sjećate da je italijanski pisac, Giulio Caprin, u svom poznatom i već nekoliko puta citiranom "Memorialu d'un Uscocco", dokazao crno na bijelome, da fijumanski moždjanje ne funkcioniraju nikada tako dobro i pravilno, kao onda, kad se na njih srusi kakva debela greda ili bordunal kakvi. Tako je moralo biti i onda. Najbolji dokaz tome je to, što smo mi Riječani malo iza 1924. dobili nas preuzemantici Corpus separatum.

Jesmo, Boga mi! Kad su nas ono poslije god. 1838. četo posjećivali drugi, čas veći čas slabiji potresi, mi smo i po tom dobili nešto. Dobili smo: - Elijen baratum! Da pitate koga Zane-ljancu, da vam kaže, što nas pak čeka sada, iza ovoga potresa od prvog dana godine, on bi vam odgovorio opet po latinski, da nas čeka: - Portus disperatum. Po njemu bi dakle potresi odlučivali riječkom sudbinom: Iznajprije su donijeli Korpus separatum, pa Elijen baratum, a najzad i portus disperatum.

Možda je i tako, a možda i nije. Jedno stoji, a to je, da je napokon onaj kredit od dvadeset i pet milijuna lira ipak podijeljen među razna industrijalna poduzeća. Veće da je molba bilo mnogo, da se tražilo preko stotine milijuna kredita, i to kao prvu pomoć, ali da se većina molbitelj morala odbiti zbog pomanjkanja novčanijh sredstava. Razumije se, da su vrlo nezadovoljni oni, što nisu ništa dobili, no pitanje je, dali su pak zadovoljni oni, što su ipak nešto dobili?

Cemu to pisanje? Zato, što je naša fijumanska nezahvalnost ujedno i naša krije-post. Hoćete li još jedan dokaz tome? Evo vam ga: Riječke trgovine, poslovnice, barake, etcetera - imale su, kako je poznato, sva sila reklamnih ploča i pločica pribijeni na zidu oko vrata i izlaza svojih. Kadšto je bilo više takovih tablica vani nego li ribe unutra, ali niko nije prigovarao, pa su ostale tamo viseći i vabeći mušterije, da udju i da Stogod kupe.

Medijum ovih je dana općinski Štraordinario udario svaku reklamnu ploču ili pločicu, svaki napis ili cimer izvjesnom takskom. Štraordinario veli: - Država je

potrošila na Rijeku dosta i previše. Nešto mora i sam grad da žrtvuje za svoj prvot sadašnji i budući, to više, što općinski obračun pokazuje dosta znatan deficit. Da se taj deficit izravna, treba da se uvedu neke nove takse i sovratkase. Jedna od tih taksa veći će se iz napisu i reklamnih tablica, kojih ima na Rijeci bezbroj.

Protiv ovakvih izvoda ne može biti prigovora, no naši poslovni ljudi imaju, kao da je sām djavo ušao u njih, ne će da podnesu ni tu malu žrtvu, ne će da plate takse, već kao po dogovoru skidaju reklamne table i tablice i ostavljaju zidove gole i ružne.

Poznato je naime, da se zidovi riječkih kuća ne dijele, zato i su već sasvim izgubili prvobitnu boju, koja se sačuvala jedino pod onim tablama i tablicama, a sada sve ono zajedno izgleda samo fleka do fleke, ili kako bismo mi rekli: mrlja do mrlje.

Time se eto naši poslovni ljudi ogrješio e estetiku. No Bogom prosto, kad bi to bio njihov jedini grijeh! Ali ima i drugo: oni se uz to ogrješio e i zahvalnost, što je duguju onima, koji su im upravo u ove dane namakili ništa ne manje nego li dvadeset i pet milijuna lira.

Nego dok ovo pišem, dolazi mi Nineta i veli, da će se stvar urediti. Kod Štraordinaria da je bila-jedna deputacija trgovaca, koji da su ga na novo uvjerili o svom velikom patriotizmu (no hvala Bogu!), i zasada se uglavilo to, da će se sastaviti jedna komisija, koja će nastojati da se udesi tako, da barem mali trgovci ne budu novom naredbom o taksama na napise oštećeni.

Milo mi je to, a da vam pravo kažem, ja sam i slutio, da će se nekako tako sve i svršiti. Nije ovo prvi put, što se na Rijeku određuje nešto, i da se na protest interesirani, obrazuje komisija, koja će, kao i svaki put do sada, naći načina, da bude vuk sit i koza cijela. Nineta je sigurna, da će se takav iipj način sustini naći.

Jedna opomena: čitali ste, da u ovih dana u Pešti zatvorili jedno pedeset i više ljudi: jednog princa i nekoliko grofova, baruna, ministara itd, jer su ti finitici falsificirali osobito franceski novac. Čini se, da je i na Rijeku došao-neko, da taj falsificirani novac razmijenji u našim bankama. Zato pazite, ako vam se kogod približi u namjeri, da mu razmijenite kakvu hiljadarku. Ja sam odlučio, da ne će nikome razmijeniti ni jedne, a tako učinite i vi.

Uostalom lijepo smo počeli: potresi, tabele, falsificirane hiljadarke... Pa da nije imao pravu onaj, koji je kazao, da će ova godina biti možda i interesantija od prošle? ROKAC.

IZ OPATIJE

Gradska židovska sinagoga. Hrvati, rođeni u Opatiji, nemaju svoja popa, koji bi kako bi trebalo - u tancine znao njihov jezik, ali ono nekoliko doseljenih trgovaca Židova, Nijemaca i Madžara imat će tu svoju sinagogu. Oni se doduše i sada skupljaju na molitvu u nekoj privatnoj kući, ali još malo, pak će oni imati svoj hram u vlastitoj zgradi. Tu će oni odvajati svoje mladje onako, kako budu sami htjeli i s pravom će se smijati nama Hrvatima, ovdje rođenima, koji nismo svoja "Gospodine pomiluj" moramo da pivamo, kako će drugi, a to će reći: - Kyrie eleison... Suddina jarac! U-nećelju, 3. o. m.j. položen je prvi temeljni kamen za tu židovsku sinagogu, koja će se podignuti na Mandriji, baš iza naše "Čzre". Mjesto je bilo okićeno zastavama, a došao iz Trsta Oberbrann, da tom svečanom zgodom nadrobi i on jednu svoju govoranciju. Govorio je i on i razni drugi. U raznim govorima najviše se isticao židovski patriotizam. I s pravom. Ja Židovu rado ne vjerujem, kad me uvjerava, da je roba, što mi je nuđja, provoklasna i najefitinja, što može da bude, no kad mi on govori o svom patriotizmu, ja mu skidam kapu i do crne mu se klanjam zemlje. Bit će da su toga mišljenja bili i svi oni, koji su prisustvovali onoj nedjeljnoj svečanosti, jer su iza svakoga govora burno klicali: - Evviva! li popoto d'Israele! - E - pa evviva!

IZ BUZETA

Eppur si muove! Jedno ćemo reći, da se pohvalimo, a hvale vrijedno je, da naši mnogi mladići uče zanate, pak su kovači, stolari krojači, zidari, klesari, a ženske silice. Svakog naše selo u okolini imade svoj do-maće zanatlije, pa tako naš novac ostaje u našem rukama. Mnoge naše djevojke već same sebi kroje i šivaju "moderna" odijela. Ali bilo nam u pameti, da spomenimo, da sada ima Buzet, na Fontani dva naša mlada kovača: "Draščić Josipa i Juradu Antuna. Prvi je u vlastitoj kući, a drugi u staroj kovatiği Ferdinanda Pratskoma. Štraordinario veli: - Država je

IZ MEDULINA.

Božićni blagdani. - Svećenik i crkveno pjevanje.

«Božić dodje, zima prodje», veli naš narod, pa za sada se u to nas može uzeti skoro kao istina. Posljednji ovi dani upravo su za zimsko doba krasni. Sutuce vidimo jasno kroz čitav dan i malo se njegovoga toplina osjeća. Kaže se, da je sunce za sirote, ili da nema ovih, ne bi ono ni grijalo. Tako nam barem tijelo toliko ne strada, jer duše su naše ionako uvijek mrlje, studene. U novoj smo eto godini, ali počela je u petak, u zao dan kako prouci vele, pa da ne čiti ugodna ni dobra. I doista slab bijaše početak, jer upravo na dan Nove godine nešto poslije sedam sati u cijeloj našoj okolini čuo se potres, koji jremda nije prouzročio nikakve štete, ipak je zabio u kosti dosta straha i jaukanja.

Božićni su blagdani prošli, ali mi ipak ne možemo nešto prešućiti. U nas u ovim danima po svim se crkvama nekada u okolici molila: «Pastirice» (i tako zove naš ovdješnji narod pjesmu. U se vrime...) To je nešto svečanoga, nešto opančitoga, tradicionalnoga. Narod se naš tome neizmerno veseli, pogotovo sada, kada mu je materinjski jezik odavnu izagnan, istinit. No koliko je žalibože bilo naših inješta, gdje se nije orila ta, toli Bogu ugodna pjesma; koliko je bilo naših razočaranih i rastuženih ljudi, kad su vidjeli, da se to ne će pjevati.

Dosta i previše jedan sličan pokus htio se napraviti i u Medulinu (a što se već nije u tom selu dogodilo), ali nije uspio, a da se je to učinilo, narod bi, kako čujemo, bio jedinstveno zapustio crkvu. A sada, da fujete kako se to dogodilo. Na Badnji dan na sv. misih Ponoćnici došao je gospodin Keko Siročič u sakristiju, da naredi zabranu pjevanja «Pastirice». Razumije se, gospodin župnik (čovjek nama još nepoznat, jer je došao k nama samo na nekoliko dana), nije dao tome nalogu nikakve važnosti i taj dan, kao i sve ostale, pjevala se u medulinskoj crkvi ta omiljena i omljubljena pjesma. Čuli smo, da «neki tr neki» nisu bili sporazumni ovim nastupom gospodina Keka. «Kako ovaj gospodin, koji ne zna dobro ni italijski i koji ništa i ntkoga ne predstavlja, može činiti ovako teške stvari. Može se straniti od obojela sela i nije mu potreba naše ljude pozdravljati sa: Zdravo!

Da mu je išla za rukom njegova paklenska nakana, ne zna on, da bi cijelo selo bilo duboko ožaloštilo. Drugi put, ako seko budite pametniji i ne dirajte naše svetinje. Zabalvati svoje gospodinu župniku što nije ovakvom glupom podvignući nasio, ali nam je ipak teško pri srcu, da nije na dan Božića pozdravio narod u našem jeziku. Nije on doduše kriv, već njegovi pretpodavatelji, koji odavna znadu, da Medulinci žedjaju za svećenikom, koji pozna, i njihov materinjski jezik, kad im se već silom otrgnulo njihovog domorodca, uzor svećenika i čovjeka.

Do kada ćemo tako?!

IZ SV. IVANA USPOD BUZETA.

Jedno veliko zlo.

Nesto želimo da Vam javimo, što nije lijepo ni pametno, a bogme nije ni dobro. Neki naši ljudi pošli su prodavati svoje zemljišta, dapače i kuće, svoje, pa odlaze odavle. Drugo je jedno veliko i slabo znamenje. Ovo je zlo, što iz naša imanja kupuju naši «građani». Taksi je naš suvoštan Marijan Antun prodao sve svoje nasjed ljutom narodnom neprijatelju. Zlo je od nas, što mi susjedi ne kupujemo ta prodana imanja i kuće, pa da tako hrvatsko imanje pređe opet u hrvatske ruke. Ovakvo nismo pametni mi, a ni prodavaoci zemlje. Mi ovako čineći pokazujemo, da smo kratkovidni, da ne gledamo u budućnost. Ali ovo pokazuje i to, da ne marimo svi mi, za zemlju, koja — cijeli svijet brani, pa i nas.

U Štrpedu također jedno zemljište pređe tako prodajom u tuđe ruke. Ovo se ne bi smjelo dogoditi kod nas. Složimo se, skupimo svi naše emigracije i kupujemo mi seljaci od seljaka našeg roda i krvi! Drugačije zlo.

IZ ROVINJSKOG SELA.

Italijanski učitelj i njegov rad.

Mislim da nije potrebno, da govorim, da je naše selo posve hrvatsko. To je tako stara stvar, da je poznata vrapcima na krovovima. Zato ću se radije obzreti na prilike, koje ovdje vladaju.

Kod nas vlada takva tišina, kakva može da bude samo u grobu. O politički nitko ne smije ni da pisne. Sve je disciplinirano. Pa ipak smo ostali ono, što smo i prije bili — Jugoslaveni. Rijetki su oni, koji su se otudjili svojem rodu i jeziku. Takvi ćemo ostati i u buduć. Možda i bolji. Pa i poslovice veli: «Priznate jače — sve to više skače». A to je prava istina. U vatri se zlato kuša, a ne u vodi.

Hrvatske škole, kako znate, više nemamo. Ali zato imamo italijanski. Ta škola ne pokazuje nikakvog napretka. Bit će da je tomu najviše kriv ovdješnji italijanski učitelj. On se više posvećuje politici, a manje ugoju. Glavna mu je briga italijanizacija našega življa. U tu svrhu služi se svih sredstava, zakonitih i nezakonitih.

Evo jednog primjera:

Pred nekoliko dana dobili smo dozvolu za javni ples. On se pobojao, da bi to moglo da digne uši nama Hrvatima, pa ga je odmah dao zabraniti. Našim mladiciima, da mogu plesati kadgod hoće, ali samo na onim pjesmama, koje redovito priredjuje on i njegovima bližnja okolina. Naši mladici su mu odvratili, da oni ne idu na njegove plesove. To ga je tako raspalilo, da se počeo prijetiti sa Sardinijom i drugim šikanacijama. Medjutim to nije ni najmanje djelovalo na nešu mladež. Ona je proživjela dosta crnih momenata, pa ne može da je ništa iznenadi. Samo to ne može da razumije, kako se može jedan učitelj umješavati i u privatne, obiteljske stvari.

Toliko za danas, a drugom zgodom malo više. — Jedan mladac.

IZ SOVINJAKA.

Naša žalost. - Pop, koji svešta postupkom tjera narod iz crkve. - Velika bijeda i siromaština. - Plesovi.

Prošao je Božić, za došla Nova godina. To su dani, u kojima se svaki krcanin veseli. Svojedobno smo se i mi veselili u tim danima. Ove godine nismo mogli, jer nam je naš pop izbacio iz crkve naše starinske hrvatske pjesme i sve nove, italijanske, koje mi ne razumijemo. Zuplati su na Božić, Stepanje, Novu godinu i dan Sv. Trih Kralja ostali tako ogorčeni, da su mnogi izišli iz crkve. Nije ni čudo. Naš pop ne može da podnese, nikakvog zapovijetanja u crkvi. Crkva mora da bude hram Božji, kuća molitve, a ne pomoćno sredstvo italijanizacije. Krist je naredio svojim apostolima, da idu po svemiru, svijetu i da učte sve narode u njihovim jezicima, a nekoji današnji popovi idu preko hripte. Time samo škode crkvi i katoličkoj vjeri. Jednom je Krist izbacio iz hrama jerusalimskoga trgovca, ali kad bi danas za izbaciti iz hrama Božjega sve ovakove popove, koji svojim postupkom tjeraju narod iz crkve i koji crkvu i vjeru izrabljuju u političke svrhe.

Inače kod nas vlada velika bijeda i siromaštvo. Ljudi jedva jedvice životare. S jedne strane muči siromaštvo, a s druge porezi i takse. Skoro ne prodje dan, a da nam ne stupi u kući «fant» sa kojim novim, pliatežnim nalogom. A otkud da sve to plaćamo? Mi zbilja ne znamo. Težak je život nesretne raje.

Kako spomenusmo, naš je život vrlo mučan i težak. Pa ipak naša mladež čini još uvijek velike gluposti, što ne bi smjelo da bude. Zamislite samo, po cijele dane muče po nadnicama, koje su inače vrlo rijetke, pa sve što u tjednu dobiju, to nedjelju zapiju i zaplešu u Sovinjaku. To je vrlo žalosna pojava, koja nam se ni najmanje ne dopada. Zato se obraćamo do naše mladeži molbom, da se opameti. Uvjereni smo, da će i za njih doći još crnijih dani. Doći će starost, bolest, i nemod, kad će uvelike trebati, para, ali ih ne će imati. U tom crnom momentu ne će, pomagati nikakvo zavinjanje smrti, jer će biti daleko. Mladici, opametite se, jer već kuca dvanaesti sati!

Franina i Jurina

Čovek z dugum bradom na stacione od Mukdena.

Jur.: Ča j' bilo dugo, prišlo je blizu. Vreme je, da vam rečemo Bog!

Fr.: I da vam lepo zahvalimo na svojoj vašoj dobroti i prijateljstvu.

Čovek z brad.: Ma ča vam je tolika preša?

Jur.: Preša? I kakova? Već je malo manj leto dan, da hludimo okole po svete.

Fr.: One brizne naše ženi te su uma. Božjega, poć ako njim se brzo ne vratimo.

Čovek z brad.: Mogli ste ostat još ki dan. Zima je, da ne more bit grja, a tamo kako greste, je još sto puti grje.

Jur.: On moj prijatelj, Rus piše mi, nekada se niš ne bojimo. Govori, da nima tega leda na svete, kega ne bi njegov brod probil.

Čovek z brad.: Kad je tako — a vi hoće z imenom Božjim.

Fr.: Čete ča spručiti doma?

Čovek z brad.: Pozdravite mi lepo sve Kastavce i Učku.

Jur.: I drugo niš?

Čovek z brad.: A ča bite oteli još? Po vedite im sve ča ste ovuda videli. Stumačite njim, kako se Kinezi mej šobum kolju, za bi reč, da i puli njih vredí ona naša stara poslovice, da ki ne će brata za brata, da će tudnjaca, za gospodara.

Recite svam našim u Istri, da kade ni složi, ne more bit ni sredi. Slogom rastu male stvari, a nestoga sve pokvari. Tako nas je učil naš biskup Dobrila, i tega su moramo i držat, ako ne ćemo, da naš vuk pojí.

Jur.: To njim mi svaki dan predikamo. Nego ča ćemo njim još reč?

Čovek z brad.: Recite njim, da ste va Kine našli jednega čovjeka z dugum bradium, ki ni već puio let progovoril ni jedne besedi va svojem zajjake, ma da ga svejedni ni pozabili.

Fr.: Oni te nas sigurno pitat: a kako to da ga z brad.: A vi njim recite ovo: kada j' on doved, da okole njega nima ni jednega, s kim bi mogal sprgovoriti besedicu va našim zajjake, da j' sam sobum govori. Po kuće ale po put, kudgod bi hodil, posvuda bi mislel na glas — i to mu je bila najlepša škola. To se zna, da je to bilo malo spašno. Ki bi me žal, mogal bi pomislit, da mi se malo va glave vrti; ma ako sam ja nem, nisui ni oni pametni, ki su krivi, da sam ovamo prišal.

Fr.: A je vas pak kadgod ki čul, da govori: onako sam sobum na glas?

Čovek z brad.: Kako ne? S početka su me moji Kinezi malo šaro gledali, ma kada sam njim stumačali, da ja zato tako sam sobum brundam, da ne pozabim svojega zajjaka, silno su me pohvalili i hvalili. To je pravi čovek!

Jur.: A da ki pita, ako će te kada doma? — ča ćemo mu reč?

Čovek z brad.: Recite mu, da vrag ne spí, i da će me morda Učka videt prej jač se je pošteno znosil nad njim ter mu porahjal nekoliko njegove kosti in ušesa. Se kralj, čeravno ponosen in čaroben, ni nikesar napravil, a navezadnje ga je vančete ugnal in z njim pošteno obračunal. Jur.: Kad je tako — ni druge, nego zavuč se na vagun, pak Bog teta Jele!

Čovek z brad.: Vreme je! Hote i doh, se zavučite, zač čete do Vladivostok brukvice kovat.

Jur.: Čemo lahko — nego dajte da se još jedanput zahvalimo na svem i svećem. Gledajte, da ča prej moguće prđete doma, ale nam čer prej pišite, da va moremo dočekati kako trebe.

Fr.: Za vas će se savelk ča nać va našo kućah.

Jur.: A ne samo va vašeh, nego i pul drugih, ki misle kako i mi. Kad pridete u Istru, mi ćemo vas pejat od kući do kući, nekada naši ljudi vide, kako moraju čovek živet leta i leta, mej tujini svetom, a da zato nikada ne pozabi svoji materinjski zajji.

Čovek z brad.: Ala već sviće hote brozo, ako ne mislite ostat još ki dan s manum.

Jur.: Ne moremo. Nikako ne moremo! Bog s vami i hvala vam.

Fr.: Čekajte da vas još jedanput bušnem! Bog s vami!

Čovek z brad.: Bog! Bog! Spametite se kadgod i na me.

Jur. i Fran.: Čemo, čemo — ne bojte se! Još jedanput: Bog s vami!

IZ SV. MARTINA POKRAJ BUZETA.

Nesto o plesu.

Sinjor Bomba e compagnia bella nije mogao držati plesa prošle nedjelje radi smrti kraljice majke. Ali on nas je molio, da javimo putem «Istarske Rijetice» svim djevojkama i mladiciima cijele Buzetšine, da će se odsad dalje držati plesovi u bivšem Narodnom Domu i to svake nedjelje i blagdane. Još nas je, on molio, da javimo svima, da mu oproste, što nije mogao ili smeo da drži ples prošle nedjelje.

Još javlja Sinjor Bomba, da će i dalje svirati na plesu domaći svirci, a ne buzetska banda... Ali, vidi on, da mora i to spručiti našim mladiciima i djevojkama, da u plesu moraju govoriti italijanski, a djevojke ne smiju da dodju na ples u narodnoj nošnji. Red u plesu držat će i dalje gospodin brigadir i ostali oružnici. Dakle nije straha, da bi došlo u plesu do nemira, tučnje. Do ovoga samo da može doći u Sv. Martinu. Zbilja čudnovato! Nas Svetomartincane hoće da prikažu kao bunтовnjake. A gdje ima mirnijih ljudi od naših? Nama se čini, da bi naši «građani» učinili najbolje, da Svetomartincane jednom: puste na miru i da nas ne ocrnjuju, kad i sami se moramo i držat, ako ne ćemo, da naš vuk pojí.

Jur.: To njim mi svaki dan predikamo. Nego ča ćemo njim još reč?

Čovek z brad.: Recite njim, da ste va Kine našli jednega čovjeka z dugum bradium, ki ni već puio let progovoril ni jedne besedi va svojem zajjake, ma da ga svejedni ni pozabili.

Fr.: Oni te nas sigurno pitat: a kako to da ga z brad.: A vi njim recite ovo: kada j' on doved, da okole njega nima ni jednega, s kim bi mogal sprgovoriti besedicu va našim zajjake, da j' sam sobum govori. Po kuće ale po put, kudgod bi hodil, posvuda bi mislel na glas — i to mu je bila najlepša škola. To se zna, da je to bilo malo spašno. Ki bi me žal, mogal bi pomislit, da mi se malo va glave vrti; ma ako sam ja nem, nisui ni oni pametni, ki su krivi, da sam ovamo prišal.

Fr.: A je vas pak kadgod ki čul, da govori: onako sam sobum na glas?

Čovek z brad.: Kako ne? S početka su me moji Kinezi malo šaro gledali, ma kada sam njim stumačali, da ja zato tako sam sobum brundam, da ne pozabim svojega zajjaka, silno su me pohvalili i hvalili. To je pravi čovek!

Jur.: A da ki pita, ako će te kada doma? — ča ćemo mu reč?

Čovek z brad.: Recite mu, da vrag ne spí, i da će me morda Učka videt prej jač se je pošteno znosil nad njim ter mu porahjal nekoliko njegove kosti in ušesa. Se kralj, čeravno ponosen in čaroben, ni nikesar napravil, a navezadnje ga je vančete ugnal in z njim pošteno obračunal. Jur.: Kad je tako — ni druge, nego zavuč se na vagun, pak Bog teta Jele!

Fr.: Oni te nas sigurno pitat: a kako to da ga z brad.: A vi njim recite ovo: kada j' on doved, da okole njega nima ni jednega, s kim bi mogal sprgovoriti besedicu va našim zajjake, da j' sam sobum govori. Po kuće ale po put, kudgod bi hodil, posvuda bi mislel na glas — i to mu je bila najlepša škola. To se zna, da je to bilo malo spašno. Ki bi me žal, mogal bi pomislit, da mi se malo va glave vrti; ma ako sam ja nem, nisui ni oni pametni, ki su krivi, da sam ovamo prišal.

Fr.: A je vas pak kadgod ki čul, da govori: onako sam sobum na glas?

Čovek z brad.: Kako ne? S početka su me moji Kinezi malo šaro gledali, ma kada sam njim stumačali, da ja zato tako sam sobum brundam, da ne pozabim svojega zajjaka, silno su me pohvalili i hvalili. To je pravi čovek!

Jur.: A da ki pita, ako će te kada doma? — ča ćemo mu reč?

PODLISTAK

BRANISLAV NUŠIĆ: Jedno poglavje iz knjige: Tisuću devesto i petnaesta (Nastavak).

Ulazi zatim vojnik i on vodi dete malo maljušno, tek prohodalo. Na detetu prokisle i zgužvane haljite, a veselo gleda čvrsto se drži za vojnikov kažiprst. Vojnik salutira.

Gospodine, ovj smo dete našli u kuku ružu, više Beograda. Majki šrapnel probio glavu pa leži mrtva, a ono kraj nje, sedi i igra. Pa, rekoh, grehota je.

— Grehota, dabome! — dodaje načelnik i naredjuje, da se dete vodi na opštinu.

Ulazi žena i nosi raskravljeno dete u naručaju. Kazuje nesretnica kroz suze kako je begala, kako je bombom iz aeroplana ranjeno dete i pita šta će, gde bi ga ponela da se previje, jer mu je rane prečavila krpama, koja je okidala se svega odela, pa se boji, da se ne zagata. Dok stolu neplačući za majkom, koja ga je ostavila.

se u rukama materinim, a taj pisak preseca dušu kao usijano grozdje. Načelnik daje ženi neku ceduljicu i upućuje je u bolnicu. Ulazi druga, tako isto okrvavljena, samo nije dete ranjeno, već ona, u grudí, a dete kako je sisalo okrvavilo usne i obraze materinskom krvlju. Užasna, strahovita slika. I nju načelnik upućuje u bolnicu.

Ulazi najzad jedna žena, druga moja po nesreći. Ona nosi mrtvo dete pod pazuhom, pritom mirno načelnikovom stolu i polaze dete na sto.

— Evo vam ga! — veli. — Radite s njim što hoćete. Ja sam ga već izgubila, a pred vratima me čeka još troje, pa ih moram povesti.

— Šta mogu ja? — huni se načelnik. — Što god znate! — dodaje žena. — Išla sam od nemila do nedraga i niko ne će da mi pomogne. Eto ga vama, pa činite šta znate!

I kod tih reči, neobuziruci se na sve pozivje načelnikove, odí i zatvori vrata za sobom, a mali mrtvac, drugarčić mogao žeda, koje mi je ležalo na krilu, ostade na stolu, neplačući za majkom, koja ga je ostavila.

Načelnik pogleda u mrtvo dete, čije su oči bile otvorene, i kad se srete sa njegovim pogledom, njemu najdžeše suze na okete i okrete meni:

— Imam i za dete i ne znam šta je sa njima. Ostali su tamo, u Beogradu, ili su pošli... ne znam. Nisam smeo da napuštam dužnost pa da im podjem u pomoć. Sami su se pomogli, ne znam kako!

Zatim nemogući više da izdrži pogled malog mrtvaca, koji je ležao na njegovom stolu, izvadi iz džepa jednu maramu i pokrivi njime lice detinje.

I mene zabole teško pod srcem, te stegoh grčevito na grudí moje mrtvace. Bole me, ali je gorko suza one majke, koja se nekada bi nesreća, ako će ga postići, bila sudbina onih mrtvih majke, kraj čijeg se tela igra nevinašće, i one što joj bomba zadržavila dete, i ona što se svojom krvlju tela nevolja majke, čije dete leži na stolu, u trenutku, kad ja svoje mrtvo držim na krilu.

Posle jednoga punoga časa čekanja, dođe najzad kmet. Načelnik mu glavom pokloče mrtvo nevinašće, koje je ležalo na njegovom stolu lica pokrivena džepnom okrete meni:

— Sta ćemo sa ovom mrtvom decom? — upita ga načelnik.

Bog neka ih prosti! Sta možemo, gospodine, drugo nego da ih sahranimo, kad stigne svestenik.

Kako kad stigne? Sta radi on te je toliko zauzet?

— Sahranjuje, gospodine, jednako sahranjuje.

Načelnik učuta pa se okrete meni: — Umiru vojnici, umiru izbeglice, ne umiru upravo, nego padaju. Sta možemo? — on se okrete kmeta. — A ima ih gde da se smeste ova detca?

— Ima u kapeli! Ima tamo još dete, pa ćemo ih sve zajedno opojati.

Načelnik se opet okrete meni: — To je sve što se može uraditi, gospodine. Odnosite dete u kapelu — Gde je to? — Na grobu!

— Nemam ni sanduka. — Nećete ta nigde ni naći. nema ko da

županu za njegovo boječnost in za-
st.
Igrica «Pri Petru» nas je zadovolji-
la. Peter se je preveč ludoval na nas
jane, tako da ga je moral sv. Miklavž
piti. Pavel je bil bolj mehkega sroča,
broden je bil nekoliko. Dušica se je pa
peh ustrašila Petrove brade. Tudi drugi
pri so bili izborni, podani, tako da so
li čast, tamošnjemu učitelju. Vi-
teljčki pa je pridno se učite in se čim-
je zopet pokazite.

Politički pregled

Skandalozna afera u Madžarskoj.

Madžarskoj je otkriveno falsifikovanje
ancuskih, jugoslovenskih, čehoslovačkih
umunjskih novčanica na veliko. Kad su
adžarske finansije došle pod kontrolu
ustava naroda, madžarske falsifičke
ncije nisu mogle više, dobivati vladu
potporu i tako nisu imale više sred-
ava za propagandističke svrhe. Zato su
poše na originalnu namisao: stale su fal-
ficirati francuske i druge novčanice u
adžarskom zemljopisnom društvu, gdje
se inače izdajiva, najbolje zamijeno-
ne karte. Francuska policija odavna je
zila zločinca, ali je madžarska policija
što znala da osjeti svaku istragu
no pravcu. Istom kad je holandska po-
cija uhvatila neke madžarske falsifika-
re, stvar je poprimila ozbiljan karakter,
er se energično upela u aferu francuska
lada, zaprijetivši se, da će prekinuti di-
lomatске одношаје sa Madžarskom. U
reštu je došla francuska policija, da vodi
stragu. Ta je pokazala strahovite rezul-
tate. U ovu aferu upletene su najviše li-
nosti, jer su one znale što se radi. Neko-
ko je ministara brže bolje uteklo, neko-
ko ih je uhapseno, šef policije poslan je
na dopust, a sam predsjednik zemljopisnog
društva, bivši madžarski ministarski pred-
sjednik grof Teleyk, uhapšen je. Osim toga
uhapšen je kao glavni krivac i princ. Win-
tschgrätz. Stvar je odjeknula u čitavom
svijetu, jer je pokazala, da za vladu Ma-
džarske i sam šef države upleteni u tu
prijavu nisu. Nečuveno je, da se takva štia
može dogoditi u državi, kojom vlada ori-
stokracija, koja sebe poredjuje sa Engles-
kom. Francuska će vladu tražiti od Ma-
džarske veliku oštetu. Novac se upotre-
bljavao i u političke svrhe, jer su u njime
Horthy i Teleyk htjeli dovesti Albrehta
Habsburškoga — na madžarsko prijestoje.
Madžarska je ovom aferom izgubila i ono
malo ugleda, što ga je imala.

Po najnovijim vijestima, dolazećih iz
Pešte, nastoji madžarska vlada u sporazumu
sa Horthyem, da što više otolpiziraju
aferu — sa falsifikatima «stranih novčanica».
U madžarskim zvaničnim izvještajima na-
stala je vidna promjena. Sada se zvanič-
no izjavljuju, da su u aferi učestvovala
osobe iz različitih političkih tabora i to iz
čistog koristoljublja. Horthy je također je
djelomično sporazumu sa Bethlenom
uspjao da sprjedi dalje širenje cijele afere.
Vlada je izdala manifest upućen javnosti,
koju poziva da ne vjeruje raznim neodgov-
ornim i tendencioznim vijestima, koje su
nastale u vezi sa falsifikatorskom aferom,
ja koje imaju za zadatak samo unošenje
nira u široke stoejve. Prema budimpeštans-
skim vijestima imaju se dalje uspjeha
obustaviti ih barem ograničiti kako bi se
na taj način moglo sprječiti širenje sen-
zacionalnih vijesti, koje postaju na osnovu
tih hapšenja. Ponašanje madžarske vlade
izlaziva međutim veliki otpor madžarske
opozicije. Prema pisanju lista «Sozial De-
mokrat» iz Budimpešte, donio je demo-
kratski blok juče naveče rješenje, prema
kojem će zahtijevati od ministra predsjed-
nika, Bethlena energično vođenje istrage
bez obzira na ličnosti, koje, su u aferi
upletene. Inače bi blok tražio što skoriji
saziv sanacionog odbora, koji bi falsifika-
torsku aferu mogao odmah uzeti, u «pre-
tes». Delegat Banque de France izjavio je
u razgovoru sa novinarima, da se u mad-
žarskoj falsifikatorskoj aferi najbliže do-
mimo može očekivati niz novih senzaciona-
lnih otkrića. Falsificiranih i falsifikovanih
novčanica rasturena je po cijeloj Evropi veli-
ka količina; pošto se nalaze u prometu u

Italiji, Njemačkoj, Francuskoj i drugim
državama.
Rezultati istrage ove afere su dokazali,
da cijela trupa sačinjava nekakvu vojku
iz glavnog štaba madžarske narodne garde.
Istaknimo Nadassyja, je ozbiljno kompro-
mitovani zet Horthyja Zoltán Fata, koji je
bio sa Nadassyjem u neprijateljskom odno-
su. Zategnutost između Horthyja i Be-
thlena traje i dalje, izgleda, da Bethlenova
vlada neće moći preživjeti ovu krizu bar
svakako ne u svom sadašnjem sastavu.
Opozicija zahtjeva ukidanje položaja držav-
nog pravnika, prenošenje najviše držav-
ne moći na državni savjet, obrazovanje
koalicione vlade, rpuštanje skupštine i
raspisanje novih izbora na osnovu općeg
direktnog izbornog prava.

Princ Windschgrätz je pri svom juče-
rasnjem saslušanju izjavio da je falsificir-
ranjem banknota hito da se osveti za tri-
nonski mir. Postupao je iz rođoljubnih
pobuda, i sledovao primjer, koji su po-
sala katolici i historije. Juče je policija saslu-
šala historije i rimsko-katoličkog episko-
pa Stefana Zadravca, pošto su neki zna-
cazivali sumnju, da je o falsifikovanju
novca bio obavješten. Pri saslušanju je
izjavio, da je stvarno znao o patriotskoj
svrhi akcije, je međutim nije bio upućen
u to, kojim sredstvima zamišljaju falsifi-
katori svoj cilj postići. Ovaj novo pro-
nadjeni fakat predstavlja pravu senzaciju
dana.

Iz Beča se javlja, da je pri saslušanju
šefa kartografskog zavoda majora Jerša
uhapšen priznao, da su francuske novčanice
bile krivotvorene u kartografskom
institutu u toku nekoliko mjeseci i na
dvije mašine. Bili su zgotovljeni čitavi
vagoni pošto se radilo mnogo sati dnevno.
Falsifikati su bili veoma uspjeli zbog čega
su tako uspjeno i proturani.

Utisak madžarske afere na francusku
javnost je neobično jak. Francuska štampa
se već četvrti dan zabina sa njome
telegrafski joj duge štanke i čitave stupce
vijesti. Mišljenje listova su skoro isto-
vjetna i slažu se u tome, da se radi o iz-
vanredno važnom političkom komplektu
uperenom protiv životnih interesa Fran-
ceske i Male Antante. Ni jedan list ne
pokušava da smanji značaj afere, a razna
predjašnjenja demantovanja sa zvanik. ma-
džarskih strana dovode se u sumnju.
«Matina» misli, da politička skrivnja
Horthyja u ovoj aferi izgleda nesumnjiva.

U Parizu je izražena također sumnja,
da su u Budimpešti krivotvorene tako-
djer i portugalske banknote, čiji se falsifi-
kati u posljednje vrijeme pojavili u ve-
likom broju.

U Parizu se smatra za sigurno da će
Banque de France istupiti zvanično kao
osjećena strana i zahtijevati oštetu. Ka-
kve korake će u aferi poduzeti madžarska
vlada zavisi od daljeg razvoja istrage.
Francuski politički komesar Benoit, koji
se juče vratio u Pariz otpovukao je po-
povno u Budimpeštu, kako bi mogao vršiti
kontrolu nad istragom madžarskih vlasti.
U pariškim političkim krugovima se
tvrdi da falsifikatorska afera u Budimpe-
šti ima čisto politički karakter i zato
spada u kompetenciju ministarstva ino-
stranih djela.

Sporazum o sv. Jeronima.

Zagrebačka «Riječ» saznaje je poudano
izvora, da je medju Jugoslavijom i Vati-
kanom postignut sporazum u načelu glede
zavoda sv. Jeronima u Rimu. Rimska ku-
rija da je popustila i priznala jugosloven-
sku tezu, po kojoj uprava zavoda pripada
jedino Jugoslaviji. Čim budu uređene još
neke pojedinosti, jugoslovenska će vlada
imenovati novoga rektora zavoda sv. Je-
ronima u osobi katoličkog svećenika, ju-
goslovenskoga državljanina, i to iz beo-
gradske nadbiskupije. Govori se o pozna-
tom svećeniku, koji stalno boravi u Beo-
gradu. Odlučni se preokret dogodio u dr-
žavnoj Vatikana 17. decembra. Toga je
dana sadanji rektor zavoda posjetio ju-
goslovenskog upravnika posala kod Vatika-
na i čestitao je povodom kraljevog rođjen-
dana. S tim su bili formalno obaviješteni
razgovori medju Jugoslavijom i Vatika-
nom, pa će se uskoro nastaviti pregovori
za sklapanje konkordata.

Vojnička diktatura u Grčkoj.

Valjda nema u cijeloj Evropi jedne dr-
zave, koja bi — s obzirom na vladavinu —
bila prevrtljivija od Grčke. U političkoj
prevrtljivosti ne može nijedna država da
se njome takmi. U Ateni, negdašnjem
središtu pomorske vlasti klasičnih Helenaca,
održao se je spomenik, nazivan «Kula vje-
trova». Pod modernim se Helenima taj
spomenik može da smatra simbolom grčke
vladavine. Čitava Atena, čitava Grčka da-
nas nije ništa drugo, nego popršte po-
litičkih vjetrova, koji se upravo kišovito
izmjenjuju. Neki traže uzroke tog prevrt-
ljivosti u tobožnoj težnji grčkoga naroda
za herojima (junacima). Ali moderni po-
litičari su sve prije nego heroji. Drugi vide
u toj grčkoj prevrtljivosti nacionalni
sport. Oba ova mišljenja su vrlo laskava
za današnje Grčke, jer polaze sa stanovišta
da su ovi izravni nastavak klasičnih He-
lena. A kod tih, kako je poznato, bujno
je ovaj sport i kult heroja.

No, bilo kako mu drago, sigurno je dvo-
je. Iznajprije politička borba u Grčkoj
nije borba staleža, stranaka i principa,
već borba pojedinih osoba. Dalje od vre-
meña, kako je Venizelos god. 1920. poražen
na izborima, nijedna osoba nema ap-
solutne premoći u Grčkoj. Stranačka
straš i ambicija od neko sto evodja i
jedno dvanaest grupa stoje u neprekidnoj
opštoj borbi. Posljedica toga jest, da mini-
stri vrlo brzo dolaze i odlaze, dok su ve-
like narodne mase sačuvane od potresa.
U Ateni i Solunu ljudi mirno piju kavu
po kavanama i onda, kad je u punom je-
ku revolucija i kad se proglašuje «dikta-
tura», Grčka je naime par excellence bur-
žujska zemlja. To je nacija trgovaca, zem-
lja mezoakcije ili srednjegazgata. Ona
je trgovačkija od Engleske i mezoakcija
nija od Francuske. Otkako je izagnana
dinastija i nastala republika, Grčka ne
priznaje plernstva. Pučanstv se sastoji od
malih trgovaca i zemljoradnika, koji se
redovito bave i trgovinom svojih agrarnih
produkata. Osim ličkih radnika u Ateni
i Solunu, gdje se nalazi centar komuni-
stičke propagande, nema gotovo proletari-
jata. Klase borbe tu nema, jer nema kla-
sa. U tom pogledu već je apsorbirano i
onih milijun doseljenika iz Male Azije.

Nema tu ni stranaka sa stalnom politič-
kom filozofijom. Nema konservativaca, li-
berala ili radikala u punom smislu riječi.
Pakovani rojalisti i liberali bili su osobni
pristaše rojalista Konstantina, odnosno
Venizelosa. Kad se tražila dominantna
pristaša izškola političke opornice, njihovi
pristaše rascijepali se u konservativce, na-
cionaliste, liberalce, nacionalne republi-
kance, liberalne republikance, vodjene od
prijašnjih poručnika rojalističke i liberal-
ne stranke. General Pañgalos i admiral
Hadžifirakos najistaknutiji su od «okovo-
vih» vojničkih političara. Oba su igrala
važnu ulogu u revoluciji od god. 1922.,
koja je svršila izgonom kralja Konstan-
tina, strijeljanjem petorice rojalističkih
ministara i glavnog zapovjednika pora-
žene vojske u Maloj Aziji. Oni su forsirali
i abdikaciju kralja Giure i proglašenje re-
publike.

Međutim sada su — u strahu od rojalis-
tina i od svoje savjesti — proglasili po
španjskom uzoru najstrožiju vojničku
diktaturu i obustavili ustav. Izbor za
senat odgodili su na neizvjesno vrijeme.

Značenje i posljedice ruskog kongresa u Moskvi.

Dalnje vijesti o nekadašnjem kongresu
komunističke stranke u Moskvi, o kojem
je već bilo govora u posljednjem broju
«Istarske Riječi», omogućuju, da se jas-
nije utvrde suprotnosti dvaju glavnih
smjerova, koji su se na kongresu sukobili
i vodili borbu za prevlast, a ujedno i da
se označe posljedice, što će ih Zinovjevov
zporaz donijeti nesamo u unutarnjoj, nego
i u vanjskoj politici Rusije. U
svakom slučaju, da se uspjehnoj Trockije-
voj odmazdi, kao zaključku borbe, koja se
je kroz čitavu godinu 1925. vodila medju
dvjema strankom, Triumvirat: Stalin, Ka-
menjev i Zinovjev, koji je nasljedio Lenina
u vodstvu stranke, brzo je bio uzdrman
jakim ličnim preokama i suprotnim pro-
vjedanjem političke taktike. «Spčetka» je
izgledalo, da prevladava intrasigentna
struja sa Zinovjevom i Kamenjevima na

čelu nad strujom Stalina, koji je zajedno
sa Trockijem zastupao umjereniju i real-
niju politiku. U januaru 1925. htjelo se
Tročkoga «isključiti iz središnjeg odbora
končno i iz same stranke, ali je Stalin
uspjelo, da to zaprijeti, pa je tako prva
perioda prevlasti Zinovjeva i Kamenjeva
uspjela samo, da Tročkoga za kratko vri-
eme odoleti. Međutim Stalin, kao gene-
ralni tajnik središnjeg odbora, otpuio je
postepeno napadaje na Tročkoga u služ-
benoj štampi, odstranio vješto Zinovjeve
pristaše sa vodećih mjesta, pa pomoću Bu-
harina i Rykova razvio jaku i uspjehnu
propagandu svojih ideja.

U ovoj borbi medju komunističkim re-
dovima u Rusiji, ne ardi se samo o riva-
litetu i ličnim ambicijama, već o ostrom
sukobu dvaju političkih pravaca. Na jed-
noj strani stoji Zinovjev sa leningradskom
grupom, koja u prve zadatke sovjetske po-
litičke utvara komunističku propagandu u
inozemstvu, jer stoji na stanovištu, da bez
svjetske revolucije ne može biti govora o
potpunom oživotvorenju komunizma u
Rusiji. Ova grupa zastupa stanovišta, da
Rusija mora i nadalje čekati pobune za-
padnih naroda, dok ruski radnici moraju
ostati vjerni čistom komunizmu i pobijati
svim mogućim sredstvima rastuću snagu
bogatih seljaka i pogibeljno napredovanje
socijalnih nejednakosti u seljačkom sta-
ležu.

Nesuprot Stalinoва i Tročkijeva grupa
zastupa stanovišta, da se komuniciraju u
Rusiji može održati i bez svjetske revolucije,
dapače da ga se bez te revolucije
mora realizovati, jer da ekstremna težnja
samo pojačavaju rastuću apatiju radničke
klase, istina da je državna industrija tipična
socialistička produkcija, dok da su
sve silovite mjere u agrarnom pitanju
bezuspješne, kako su dokazale prve godine
boljševičkog režima, pa za to da ne pre-
ostaje drugo nego uputiti seljačke mase,
da same sobom vladaju i same urede svoje
odnose.

Kroz čitavu godinu 1925. trajala je oštra
borba izmedju ovih dvaju struja pobija-
jući se izmjenično, dok konačno na sa-
dašnjem moskovskom kongresu Stalin i
Tročki izvojevše potpunu pobjedu sa 636
protiv 16 glasova. Na kongresu prihvaćena
je rezolucija, kojom se osuđuje leningrad-
ska delegacija, koja je bila poduprta od
Zinovjeva. U zadnji čas ukinjena je kriza
u stranci, jer su se Zinovjev i Kamenjev
pokorili odluci većine, te bili birani u sre-
dišnji odbor.

S ovim su Tročki i Stalin dobili potpunu
zadovoljstvinu i pobjedili na čitavoj liniji,
što će se bez sumnje odraziti na unutarnji
i vanjski položaj Rusije. Ako ova umje-
rena struja ostane trajno na vlasti, dopri-
njet će mnogo, da se Rusija postepeno po-
vratit društvenim formama zapada, a u
vanjskoj politici bit će omogućena uža sa-
radnja sa ostalim državama, jer se služ-
bena Rusija ne će zauzimati za komuni-
stičku propagandu u svijetu, u onoj mjeri
i formi kao što je do sada radila.

Domae novosti

Za one, koji su pogrešno uneseni u porezni
imenik.

Kao prošlih, tako su i ove godine izlo-
ženi svi glavni porezni imeni na uvid op-
ćinatina. Držimo da je u interesu svih
onih, koji plaćaju poreze, da ih pogledaju,
da li su pravilno i pogrešno sastavljeni.
To je osobito potrebno danas, kad znamo,
da mnogi nepravilno plaćaju previseko
poreze.

Protiv nepravilno odredjenih poreza
može se rekurirati u roku od 6 mjeseca.
Rekurz može se uložiti kod porezne agen-
ture, a i kod općine. Sve što se prije uložiti
rekurz, bit će prije riješeno.

Upozorujemo pak, da ne bi koji pogre-
šno uložio rekurz, da se sada ne može
rekurirati protiv previseko odmjerenih po-
reza, već jedino protiv pogrešno upisa-
nih u imeniku. Protiv previseko odmjere-
nih poreza ima porezovnik pravo, da od
1. maja do 31. julya ponovno prijavi svoje
prihode, ako su od prve prijave prošle
dvije godine.

Pitanje informacije o sastanku poreznih
rekurz može se dobiti i kod tajništva
naše političke organizacije.

pravi. Mi već od nekoliko dana sahranju-
jemo bez sanduka.

Meni grunje suze, a načelnik uze da
me teši:

— Sta ćete, gospo, vidite i sami kako je.
Dobro je kad se može bar da opoje, bar
tu bričansku dužnost da izvršimo. Vidite
kako je, sami vidite. Sručilo se ovde sve,
sva nesreća i nevolja i nema se kad, po-
slednji je čas. Čekamo svaki čas naredbu
od vi da napustimo stanicu. Da mogu,
gospodjo, ja bih vam pomogao, verujte,
pomogao bi vam.

Poverovala sam mu, jer mi je govorio
iskreno iz duše. Digla sam se da podjem.

— Gde je groblje?

— Poćie jedan od mojih ljudi da po-
nese ovo dete, i vi podjite s mnom. Ostavio
tamo u kapeli dete, a vi kroćite, savetu-
jem vam da kroćete što pre odavde. Na-
vala će biti još veća, kad naiđe vojska
s položaja. A i ovako, nit imate šta jesti
ni ede leći. Krocite odmah, to vam je moj
prijeteljski savet.

— Pošla sam za jednim starcem iz posled-
nje odbrane, koji je bio ne službi pri kan-
celariji načelnikovo. On je nosio pod pa-
zuhom ono siročie, a ja svoje išli smo kroz

ulice pokrivene blatom. Iagano, korak po
korak, on opterećen godinama, a ja bolom,
išli smo čuteći. U jednome trenutku, kad
oseti da ja gram, starac diže glavu i po-
gleda me dobrodušno i očinski:

— Nemoj da plaćeš! — reče toplim glasom,
kojim samo starost umie govoriti.
— Nemoj da žališ, možda je Bog haš
izabrao da ga spase. Zar ne vidiš kakva
nesreća tuiji nad našim glavama, ko zna
kakve patnje stoje pred nama! Pa, ako
ćemo da patimo ja i ti, zašto da pati ovo
jadrinče. Možda ga je Bog izabrao da ga
skloni u svoja naručja ispred ove nepo-
gode.

Toplina starčevih reči godila mi je, ali
me nije tešila. Teško mi je bilo i pomisliti,
da se tako rastanem od deteta i neopoj-
nog i neožaljenog.

— Kako ću, kako da se rastanem od
njega i kako da ga sahranim ovako ne-
opremljena? — pitam očajno starca oseća-
jući potrebu da čujem još reči od njega,
da čujem još mnogo reči.

— Ti si se već rastala — veli starac —
od živog se čovek rastaje, a ne od mrtvog.
Živ je tvoj, a mrtav i nije tvoj, on je zem-
ljina. A zemlja ima materinsko srce, ona

ga prima i grli ga, a i ne pita kako si joj
ga ti opremila, u zlatne kovčge, ja u ne-
strugane daske.

Ushahule se mi suze, kao da ih je ovaj
dobri čovek toplinom svojih reči sasušio.
U njegovim rečima ja nisam osećala samo
srećno, no i snagu, koja mi se povračala.
Ja ne znam šta je to bilo u njima što me
je obradilo? Kada sad, daleko od nepo-
srednih utisaka razmišljam o starčevim
rečima, ja ne nalazim da je ma čega bilo
u njima i mislim, da će to, što je na mene
tako snažno uticalo, biti prva topla reč,
koju sam čula u trenutku, kada sam se
osećala tako osamljena i tako prazne
duše.

Starac je nastavio razgovor, ko da je
osetio moju potrebu da ga slušam.

— I ja sam imao... imao sam jedina
odrasla... tu zastade, jer mu zaigrao
u grlu, pa se pribra i nastavi. «Tajnik,
odvedoše ga lanjske godine u vojsku...»

— Pa? — zapitah ja i ako sam slutila
odgovor.

— Poginuo! — dodade starac i začuta.
Dugo je čutao. Zatim opet diže glavu i
nastavi. — Gde će i da iznese glavu, vidiš
kako se to gine.

- Kad je poginuo?
— Ne znam!
— Gde je poginuo?
— Ne znam! — odgovori starac i sleže
ramenima.
— Kako ne znaš?
— Rekli mi ranjenici da je poginuo. To
toliko.
— Možda je to samo glas, možda nije
poginuo. Bivalo je to! — pokušao da ga
tešim.
— Istina je, srce mi kaže da je istina.
Kad tako govorim o njemu ili kad sam
sám, pa mislim na njega, a meni srce za-
grija, zaigra i ne može da se ustavi. — I te
reči zaigraše u starčevom grlu, a trepavice
mu se ovlažiše, te on okrenu glavu od
mene.
— Kako to da te ne izveste? — poku-
šah radi utehe da ga pitam.
— Eh, kako! — manu starac onom si-
hodnom rukom. — A ko za mene i zna da
postojim? Imam sina za vojsku, znanju je,
nadju te, imaju te zapisanu u spisku; po-
ginuo ti si, nisam te, ne mogu da te
nadju, izbrisali te iz spiska.

Sprovod (Italijanska kraljice-majke.

Prošlog je ponedjeljka na najsvetčaniji način izvršen sprovod italijanske kraljice-majke Margherite. Vlak, kojim je tijelo pokojne kraljice prevezeno iz Bordighere stigao je u Rim u jutro u devet sati. Na peronu kolodvorske dočekaše je lijes Nij. V. kralj Viktor Emanuel, prestolonasljednik, predsjednik ministarskog vijeća Mussolini, dok su ispred kolodvorske bili predstavnici stranih vladara, diplomatski kor, predsjednik komore senatori i drugi ličnosti. Ljes je postavljen na topovska kola. Sa perona je krenula duga povorka, u kojoj su sudjelovali odredi svih vrsti oružaja, sa strane lijeva išli su ministri, a odmah iza lijeva kralj i predsjednik Mussolini. Citavim putem, kuda je prolazio sprovod ogromne mase svijeta davale su posljednju počast mrtvoj kraljici. Sprovod je išao do Pantheona. Pred Pantheonom nalazila se kraljica Jelena sa kraljicvama te drugim odličnim damama. Tu je odsuđena misa, a zatim je lijes pokopan u provizornu raku, koja se nalazi kraj ruke kralja Umberta. Za trajanja žalosne ceremonije u svim je uređima i tvornicama te radnjama prekinut rad.

Pretpatnici, pozori!

Mnogi pretpatnici nam se tuže, da vrlo nereditovno primaju «Istarsku Riječ». Ne koji nas pitaju, da im objasnimo, što je tome krivo. Mi im nato možemo da odgovorimo samo to, da naša uprava svakome list otprema, ali ona ne može da odgovara za nj, ako ga pošte ne dostavljaju naslovnim. Na poštu se list uvijek predaje u najboljem redu, a kako dalje, to mi ne možemo da kontroliramo. Svakako ćemo nastojati, da tom zlu stanemo na put. Zato molimo svakoga, kojemu dodje koji broj, da ga odmah reklamira. Upravo želi, da svak dobije svoje novine, pa će svakome, u koliko može, rad i po drugi put poslati izgubljene brojeve «Istarske Riječi», ako budu reklamovani. Reklamovati pak treba ovako:

Uzme se jedan čisti papir (po mogućnosti karton). Taj papir se izreže tako, da odgovara: običnoj dopisnici. Na jednoj strani papira napiše:

RECLAMI DEI GIORNALI

Redazione dell' «Istarska Riječ» TRIESTE Via S. Francesco d'Assisi 20/1

na drugoj strani:

Nisam primio broj «Istarske Riječi» (Mjesto i datum). (Potpis).

Napominjemo, da na zadnjoj stranici treba napisati samo ovaj broj, koji nije došao. Na takovu reklamaciju ne treba prilijepiti nikakvih maraka, jer je pošta mora besplatno da otpremi, samo ako ne sadržaje kakvog drugog obavještenja. Osobito preporučamo našim pretpatnicima, da ni u kojem slučaju ne zaborave napisati na reklamaciju riječ «Reclamazione», jer u protivnom slučaju — kako se to već i dogodilo — moramo mi platiti za svaku reklamaciju, koja nema gornje oznake, jednu liru globe. Konačno molimo sve svoje cijene, pretpatnike, da uvažavaju naš savjet i da ne nanašaju našoj upravi, koja se i otako mora boriti sa raznim poteškoćama, nove i bespotrebne troškove.

Suspendiranje slovenačkih advokata.

Primamo: — U disciplinarnoj aferi protiv slovenačkih advokata u Gorici, dra. Gabersček, dra. Podgornika, dra. Orla i savjetnika Mašere, koji nisu pridonijeli ništa za dobrovoljno dolatsko sabiranje (za otplatu američkoga duga), disciplinarno je vijeće goričke odvjetničke komore na svojoj sjednici osudilo svu četvoricu advokata na šestmesečnu suspenziju. To znači, da kroz to vrijeme ne će moći izvršivati svoga zvanja.

POZIV NA PRETPLATU.

Premda je naš list prošle godine imao mnogo poteškoća, ipak ove godine počinjemo izlaziti sa više nade i to zbog toga što se u zadnje vrijeme javlja sve više i više pretpatnika. Naši listrani, raztrkani po cijelom svijetu traže svoju novinu, jer žele da otkriju novosti iz svojih krajeva. U tuđini čovjek znađe, što je domaća gruda.

Sa novom godinom naš se list mora još više razbiti. Ne smije biti ni jedne naše biblije u Istri, gdje znadu čitati, a da se ne naruči na «Istarsku Riječ». «Istarska Riječ» sa svojim prilozima «Mladost» i «Narodni Gospodar» stoji samo 15 lira na godinu. Ne kaljite ih 15 lira, jer čate od toga mnogo više koristiti, nego da ih u druge svrhe upotrebljete.

«Istarska Riječ» u godini 1928. nek zađe u svaku našu istarsku kuću! Pretplatite se na «Istarsku Riječ»!

CIJENE ŽIVOTNIM NAMIRNICAMA KONCEM GODINE 1928.

Trgovina samo na vagone.

Kukuruz. Jugoslavenski kukuruz franko Postojna i Zagarinjeno po 85—86 L q. Brašno. Bijelo brašno prodaju na debelo po ovim cijenama: hr. «B» po 275 L, hr. «C» 265 L i hr. «L» po 244 L q. Kukuruzno sjajno brašno po 150 L q.

RIŽ. Velike rižarne su nudile obični glazirani riž po 270 L, Carolino po 320 L franko odlazna stacija. U Trstu su bile cijene kod prodaje od 100 kg dalje ove: za obični riž 264 L, za prvovrsni 308 L, za Carolina 410 L.

Fasulj (fažol). Galicijski koks 194 L, Stajerski koks 192 L, bijeli pasulj 164 L, miješan 144 L q.

Šećer. Kristal 638 L, pijesak 648 L, u kockama 680 L.

Krumpr. Franko Trst 63—68 L kvintal. Cijene rastu.

Slanina i mast. Amerikanska slanina 850—920 L, domaća slanina 900—1000 L, amerikanska mast 975—995 L, domaća 800—850 L. Cijene padaju.

Ulje. Moltetta 950—1000 L, prvovrsno od maslina 1100—1200 L, obično maslinovo 950—1075 L. Obično ulje 770—780 L q. Cijene padaju.

Tijesto (pašta). Razine vrste po 340 L. Prvovrsno 375 pa po 360 L q.

Životinje. Cijene neizmjenjene, ali imaju nakanu da padnu. Telci su po 630 do 800 L q.

Kрма. Muža za krmu 125 L, mekinje debele (otrubu) 130 L, obične 119 L, slabije vrsti po 104 L. Sijeno stisnjeno od 48 do 3 L za q, slama od 22 do 28 L za q.

Sv su cijene uzete kod prodaje na veliko i nije uračunana mjenska potrošarina (dazio consumo).

Svega po malo

Iseljavanje iz Austrije.

Velika besposlica u Austriji nagnala je svijet, da se mahom iseljuje u tuđe zemlje. Prva grupa od dvije stotine ljudi već kreće u Rusiju. Svake nedjelje iseljava se u Francusku po 50 radnika. Do sada se iselilo u Francusku 2500 radnika.

Svesokolski slet u Pragu.

Za svesokolski slet u Pragu, koji će se održati iduće godine, već se je počelo raditi. Do sada je prijavljeno iz Amerike preko 20 hiljada posjetilaca. Iz Jugoslavije će na ovaj slet doći oko 6000 učesnika. Osim toga svaki dan stižu prijave iz sviju zemalja. Tribune za gledaoce na vježbalištu bit će za 140 hiljada gledalaca. Muzika će bit sastavljena od 120 ljudi.

Bogaštvo Vatikana.

Vatikan se zove skup zgrada u Rimu, u kojima stanuje Papa. Zanimlje preštor od 400 metara dužinu i 331 metar širine. Vatikan ima 11 hiljada soba. U njima ima starih umjetnina i spomenika od najslavovitijih majstora. Bogaštvo je u Vatikanu ogromno. Kad bi se zlatne stvari, koje se nalaze u Vatikanu, pretvorile u zlatnike, dobilo bi se od prilike 5 milijarda lira. Vrijednost dragog kamenja i plemenitih kovina neprocjenjiva je.

Osudjen svećenik.

U gradu Palandzi u Italiji vodila se rasprava protiv svećenika Don Giovanni Elenze, upravnika općinske potrošne za-druge. Bio je tužen, da je pomevjeću svotu od 70 hiljada lira. Osudjen je na godinu i dva mjeseca zatvora.

Rodila četiri blizanca.

Uvijek smo sa zaprepaštenjem i sa velikim strahom slušali, kako je neka žena rodila tri blizanca, a da su djeca pri tom normalna i da je mati potpuno zdrava. Nikad nismo mogli zamisliti, da žena može roditi više od 2—3 blizanca. Međutim, i to je moguće, i ovaj čudnovati i skoro nevjerovatni događaj desio se u selu Zgavorčici kod Negotina u Srbiji. Jedna mlada, lijepa i razvijena seljanka rodila je četiri blizanca, sve sazi muškarci. Djeca su zdrava i sasvim pravilno razvijena, a mati je također potpuno zdrava. Ovi mali muškarci-blizanci zainteresovali su sva okolna sela i seoski svijet sa radoznaošću trči da ih vidi, noseći obilato poklone, kako djeci tako i majci.

Golema poplava na otoku Yagui.

Za vrijeme pariške konferencije, skoro svaki puta, kad bi koje evropsko pitanje zašlo u kritičnu fazu radi razilaženja u mišljenju između velesila, obično bi došlo na dnevni red pitanje otoka Yagui. To pitanje riješeno je unatop godišnjega zavlačenja tek nakon konferencije. Taj mali otočić, koji je bio kao izgubljen usred ogromnog pacifičkog oceana, ipak je vrlo važno mjesto, pa nije čudo da je radi njega bilo u Parizu dosta natezanja između Amerike, Japana i Engleske. Otok je nam stjecište svih važnijih kabela, koji idu Pacifikom. Prema najnovijim brzojavima iz Honolulua tamo je dva dana pred Božić došlo do jezovite morske poplave. Jaki i neobično visoki valovi sasvim su preplavili otok, počinivši golemu štetu. Postoji opasnost, da je zaglavilo cijelo pukaštvo otoka, koje međutim ne premašuje 7000 duša. Kako je baš za tih dana Tih Ocean kanda htio demantirati svoje ime, nijedan brod uslijed jake oluje nije mogao da dopre do otoka i da izvidi pravo stanje stvari.

Najveći most, tunel i uspljhača.

U Kanadi u Sjevernoj Americi naskoro će se graditi na lancima najduži most na svijetu, koji će biti dug 19 hiljada stopa, a zapasti će 16 milijuna dolara, što bi odgovaralo oko 400 milijuna lira.

Danas je najduži tunel na svijetu u Americi, koji vodi za New York, a dug je 20 km, a Gotthard je dug 14 km. Sad se radi o tome, da se u Alpama probije novi tunel u dužini od 60 km, koji bi bio najduži na svijetu.

U Boliviji, u Južnoj Americi, sagradjena je uspinjača u dužini nepunih 8 km, koja se na tom kratkom putu penje na visinu od 4900 m. Uerdjena je za prevoz rude.

Ogromna pećina.

Jedna od najvećih pećina na svijetu sada je pronađena u gorju Uralu u Rusiji. Kaže se, da je pećina duboka 20 milja.

Ođšteta caru Vilimu.

Njemačka vlada dat će caru Vilimu ođštetu od 200 milijuna zlatnih maraka.

DOPIS UREDNIŠTVA.

Mate Grbač, Novavas: Nasljedna je taksa ukinuta jedino kad su baštinski otac, sin, djed, unuk pradjed itd., muž i žena, braća i sestre, brat oca ili majke i nećaci. Za sve drugo plaća se taksa, i to, kad vrijednost iznaša od 15.000 lira 12%, od 15.000 do 25.000 lira 15%, od 25—50.000 lira 18%, od 50—100.000 lira 22%, od 100 do 250.000 lira 26% itd. Radi toga u Vašem slučaju morala bi se platiti taksa od 13%. Ako se ne satažete sa mijenjenim Uficio Registro, možete zatražiti peciju, da ustanovi pravu vrijednost baštine.

DAROVI.

u fond «Istar. Riječi».

Intelektualni «Snopari» iz Pazina darovale L 10, Carlo Ljubko iz Idrije L 10, i Sabić Anselmo L 5.

Da počaste spomen na milog i dragog rođaka i prijatelja, pokojnog Grge Perkovića, darovale dolje navedeni 40 lira za «Prosvetu», ođsjek za Istru, 40 lira u fond «Istarske Riječi» i 20 lira za Sv. mise; Darovale: L 1650 obitelj Vojnić Jakova; po L 10: obitelj Jelčić Dinka i društvo C.; po L 5: Jukopila Antun Juršić i Sebelić Anton Franjin; po L 4: Terković Matija; po L 3: Grakalić Mate, Prijatelj N. N., Milošević Mate Martin, Marečić Blaž, Milošević Josipin. Martin; po L 2: Milošević Ana Matina, Jelčić Ivan, Vojnić Ive, Ruman Mici od Ios, Perković Pero od Ive, Rubić Jakov, Fedel Josip, Vodinec Toma, Vojnić Anton, Vojnić Ivan. M.; po L 1: Vojnić Ive, Sevrlica Jos., Sevrlica Bože, Balde Ana Ant., Perković Anton Perin, Rubić Poška, Klunčić Jos. Antonov, Klunčić Poška, Vojnić Anton Toninela, Milošević Ivana, stariji, Perković Ivan Matijevo, Klunčić Ivan, Perković Ivan.

Gospodin Ivanišević Filip, Dalmacija, daruje u prosvetne svrhe L 75.

Proslavljeni bočarski klub «Zorin Vrh», koji mimogrede budi rečeno, ima već svoju himnu:

alaj smo se sastali bočari, niko od nas ni za što ne mari, ni za žene ni za cure mlade, već za boče i za kampionade

slaveći besprimjerne pobjede nekih svojih istaknutijih članova, sakupio je za Božićnu svastranašne djece u Opatici i Voloskom u dva namršata: L 55 i L 72. Zvijelji

Izdavač, direktor i odgovorni urednik: IVAN STARI Tiskar: TISKARA «EDINOST» U TRSTU

PRODAJE SE POSJED kod Sv. Ivana u Trstu, na vrlo lijepim položajima. Obuhvaća 3000 četvornih klaftara, vinograd, 2 kuće i vodu. Oglasi se u gostioni «Suban» u Sv. Ivanu kod Trsta.

KUPIJEMO i plaćamo po najvišim cijenama drva za ogrijev, drveni ugljen, hrastova i bukova debla, suhe pečurke, med, mlijeko, jaja, maslo itd. Kmetstvo Trgovačko Društvo, Trieste, via Raffinaria 4.

VEGA GOSTIONA U SUSAKU (Jugoslavija). Radi preuzeca većeg gostioničarskog posla, prodaje se sa gostionom i čitavim inventarom. Gostiona se nalazi u najprometnijoj ulici, te sa stalnim gostima. Potreban kapital 12 do 14 hiljada lira. Obratiti se: Ernest Crnković, Sušak (Jugoslavija).

ZAHVALA Ovim se najljudnije zahvaljujemo prijateljima i znancima, koji su dne 6 decembra 1925. sproveli našeg nezabornog sina, supruga, oca i brata Grgu Perkovića do hladnog groba. Posebna hvata našim mladici, a dim ljudima, koji su pokazali svoju uznost, a naročito djevojkama, koje su tršile, da što špeše okite grob vijencima i cvijećem. Bog platio svima! U Ližanju, dne 6. jenara 1926. RASTUŽENA OBITELJ.

ZUBAR Med. U. dr. D. Sardoč specijalist za usne i zubne bolesti perfekcionisan na bečkoj klinici ordinira u TRSTU — od 9-12 i od 15-19 — Trst, Via W. R. Ambrosiani 16. (prije Via S. Giovanni)

ALOJZIЈ POVH PIAZZA GARIBALDI 2, prvi kat Telefon 3-29 Najveće skladište satova i zlatnih predmeta u Trstu Prodaje i na obroke

Po najvišim cijenama kupujem KOŽE od kuna, lasica, lisica, vidra, javaca, mačaka, vjeverica, krta, zečeva i kunića. D. WINDSPACH Trst, Via Cesare Battisti br. 10/11 vrata 18 Primaju se i poštanske pošiljke.

Trgovina koža i raznih postolarskih potrepština FRAN CINK Trst - Trieste, Via Udine 49 drži u svom skladištu svake vrsti u tu stroku zasjecajuce robe uz najnižu dnevnu cijenu. Podvorbna brza i točna. Podvorbna brza i točna.

Zlato, srebro, krune, platin i umjetne zubove kupuje Zlatarna ALBERT POVH Trst, Via Mazzini 46

Najstarija trgovina cipela JOSIP STANTIG TRST, Piazza S. Rosario (kod crkve Sv. Petra) Najveće skladište svakovrsnih cipela za muške, ženske i djecu Veliki izbor sandala, sportskih, brđskih i bijelih cipela za krizmu (germu) Sve prodaje po najnižim cijenama.